

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EUROOT | VÄLISMAAL 2,10 EUROOT | NR 16 | KOLMAPÄEV, 23. JAANUAR 2013

ajaleht.epl.ee

Foto: Vallo Kruuser

Menutükk „Prints ja kerjus” jõuab Estonia lavale

Laupäeval esietendub rahvusoperis Estonia Mark Twaini jutustusel põhinev noortele mõeldud ooper „Prints ja kerjus”. Seiklusjutusõpradele tuttavas loos, kus Walesi troonipärija ja Londoni kerjuspoiss rollid vahetavad, teevad nimirollid Tallinna Linnateatri noored näitlejad Märt ja Priit Pius. Eesti teatri esimesed rakkikud, vennad Piusid on kollide jaoks justkui loodud, sest ka Twaini teose intriig tekib sellest, et prints ja kerjus on teineteisega äravahetamiseni sarnased. Poisid vahetavad elud ning seiklused võivad alata! Humanist Twaini loos on aga konkse, mis ületavad lihtsa seiklusjutu žanri ja mõjuvad sotsiaalse kommentaarina seisusevahedele – seda on noortel kindlasti tähtis kuulata.

Teistes rollides teevad kaasa René Soom, Jassi Zahharov, Rauno Elp, Aare Saal, Rosanna Lints, Janne Ševtšenko jt. Tüki lavastab Andres Puustusmaa, muusika on Priit Pajusaarelt ja teksti kirjutas Twaini ainetel Aapo Ilves. **● EPL**

Lavale loodud kaksikvennad

Kas on võimalik õppida ilma nooti tundmata nelja kuuga ooperit laulma? Märt ja Priit Pius tõestavad täna Estonias esietenduvast ooperis „Prints ja kerjus” veenvalt, et on küll.

Viimasel ajal ei maga vennad Piusid (23) kuiagi hästi. Keset ööd läheb uni ära ja peas hakkab kerima viisijupp, mis on segatud hirmuvarinatega – kas tuln ooperis ikka õiges kohas ja õige noodiga sisse, kas sõnad on peas ja arusaadavalt lauldud, kas kõik see, mida laval teen, on vaatajale küllalt veenev.

Kui vendadega pühapäeval päikesepaistelisel päeval Estonias kohtume, ei ole magamata öödest Märdi ja Priidu näos jälgegi – nad on just lõpetanud pea terve päeva kestnud lauluproovi, ent sellest hoolimata sõbralikud ja rõõmsad päikesepoisid, nii nagu neid teatakse. Pole mida-

Piusidel aga see, et nad on ühtviisi andekad. Eesti teater on ikka palju võitnud, et nad Märt ja Priit Piusi endale said, mõtlesin juba kaks suve tagasi Linnateatri lavaaugus nende kursuse mängitud etenduse „Scapini kelmused” lumuses. Publikul jäi suu ikka konkreetselt lahti, kui ühe venna kehastatud Scapin üleni vesise ja mudasena lavalt lahkus ning täpselt sekund hiljem juba (teise venna kehastuses) purukuivana lavaaugu müüridel turnis. Kaksikuid saab

diread on nagu kosmoseteadus? Priit: „Lauludrill käis nii, et meie kontsertmeister Riina Pikani tinistas meile need mugulad (Märt täiendab kõrvalt: „Mugulad on nooditapid”) ette ja meie püüdsime järele laulda. Omakeskis nooti vaadates ei teki meil muusikast kahjuks mingit ettekujust.” Poisid imestavad, kuidas

Saame anda teineteisele kõige parema tagasiside. Enamikul näitlejatel ju puudub „teine pool”.

„Hääl, mille tekitad, ja laulusõnad koos ei olnud usutavad,” meenutab Märt loobumisele lähedast hetke. „Tundus, et oleme liiga suure ampsu ette võtnud.” Heade estoonlaste abiga said aga poiste hirmud kiiresti hajutatud.

„Ega keegi teine seda sinu eest ju laulma ei lähe,” möönab Priit, paraku õigusega. Sooja sõnaga räägivad kaksikvennad ka oma abilisest Estonias, Helgi Sallost, kes aitab Eesti teatri tulevikulootustel n-ö võõras-tes vetes ujuda.

„Helgi meenutab meile oma ütlemiste ja oleku poolest me enda ema. Ta on teda kogu aeg meenutanud, kui teda telekaekraanil oleme näinud, ja nüüd clus ka.” Stressist üle saamiseks on Märdil lihtne nipp. Tuleb helistada sõbrale. „Pärast üht rasket ja väsitavat proovi helistasin ühele tuttavale ja ta ütles: sa ei olegi ju laulja, sa ei pea sedaviisi põdema! See lohutas ja aitas. Oleme tõesti oma tavapärasest keskkonnast väljas, oleme siin Estonia laval mingitel muudel põh-

Ingrid Veidenberg

siis lõpetanud pea terve päeva kestnud lauluproovi, ent sellest hoolimata sõbralikud ja rõõmsad päikesepoisid, nii nagu neid teatakse. Pole midagi öelda, nad on tõesti äravahetamiseni sarnased – kuigi pole ühemunakaksikud, nii olid arstid poiste sündides emale öelnud.

Priit on Märdist viis minutit vanem, seega vanem vend. Teda eristab vennast veidi lühem juuksepehmik ja kitsam nägu, Märt on näost pisut laiem ja tema juuksed on pikemad. Kui nad kõrvuti istuvad – ja kohti ei vaheta –, on võimalik neil edukalt vahet teha.

Kui aga peaksid tänaval üksi vastu tulema, ei suudaks ma ialgi eristada, kumb on kumb. Nad on ühtviisi jutukad, sõnastavad oma mõtteid täpselt ja täislausetega, nii et hiljem on tsitaate lausa lust diktofonilindilt maha kirjutada (lepime kohe alguses kokku, et enne mõtte esitamist ütlevad nad ette, kumb räägib, sest ka hääled on neil äravahetamiseni sarnased).

Kui ma pärast linti üle kuulatan, panen tähele, et Märt on jutukam. Ka kehakeel on neil sarnane – see, kuidas nad, jalga üle põlve, istuvad, samal ajal põlve vahetavad, lõuga sügavad või juukseseitlit kohendavad. Priit on vasaku-, Märt paremakäeline. Kõige tähtsam sarnasus on vendadel

aga (teine vend) na kehastuses) purukuivana lavaaugu müüridel turnis. Kaksikuid saab ikka uskumatult nutikalt publiku rõõmuks ära kasutada!

Nüüd siis järgmine n-ö eksituste vaatamäng – Priit Pajusaare muusikal, Aapo Ilvese sõnadel ja Andres Puustusmaa lavastusel põhinev ooper „Prints ja kerjus”. Siin seisab vendade ees aga nende senise karjääri (et mitte öelda kogu eelseisva lavaelu) pööraseim ülesanne – sooritada printsi (Märt) ja kerjuse (Priit) rollid algusest lõpuni vaid lauldes. Ise päevagi muusikakoolis õppimata, nooti tundmata, ainsatki muusikariista valdamata.

Kappavad puuhobused

„Laulame nii, nagu muusikalis lauldakse, ehk siis oma häälega,” räägib Märt, sest õigeks ooperilauljaks kasvab potentsiaaliga hääleomanik üldjuhul alles 30. eluaastaks, mil hääle saab kandvaks ja koolitatud ooperihääleks.

Vendade muusikaline haridus piirdub nelja aastaga lavakunstikoolis, kus sai õpitud soolot laulma ja käidud kooris, isegi laulupeol osalemine on vennastel seljataga. Kuidas aga õppida laulma kahe-tunnist ooperit siis, kui noo-

Enamikul näitlejatel ju puudub „teine pool”.

suutis Riina tulla igasse proovi särava näoga, et neli kuud „meiesugustele puuhobustele kappamist õpetada”. Märt: „Pakkumine Estoniast tuli ju ka ainult sellepärast, et teist alternatiivi kaksikutele Eestis ei ole.” Priit: „Selge on ju, et lauluoskuse pärast meid siia ei kutsutud.”

Ooperiprojekt on absoluutselt kõige väljakutsuvam töö, millega vennad on seni kokku puutunud. Ka sellist pinget, mida nõuab laulmine ja näitlemine samal ajal, pole nad varem tundnud. Märt: „Aga kui seda nüüd, kohe pärast lavakooli, kus meil on laulmine natukenegi veel meeles, mitte teha, siis 30-aastaselt printsi ja kerjust mängida pole ju enam veenev juba vanuse tõttu. See on esimene ja küllap viimane võimalus mängida muusikalavastuses ja me haarasime sellest võimalusest kinni.” Priit noogutab nõusolevalt.

Mis ei tähenda, et vendasid aeg-ajalt masendushoog ei küllastaks. Kuu aega tagasi tekkis Piusidel tunne, et sein on püsti ees. Et lööks kogu sellele ooperile käega, sest mitte miski ei tulnud lihtsalt välja.

ne, tuleb kuidas tuleb! Peaasi on mitte üle mõelda.”

Maakooli pärlid

Piuside eriskummuline nimi on pärit isa järgi Setumaalt, Piusa jõe äärest. Vendade juured pärinevadki Setumaalt ja Võrust. Neliteist aastat elasid nad koos vanemate ja kahe vanema vennaga Tallinnas

Märt ja Priit Pius

Sündinud 4. veebruaril 1989 Tallinnas.

- Lõpetanud Põltsamaa ühiskooli 2008
- Eesti muusika- ja teatriakadeemia lavakunstikooli XXV lend 2012
- Alates augustist 2012 töötavad näitlejatena Tallinna Linnateatris („Lantimiskunstnikud”, „Tõde ja õigus II”). Estonia noorteooperi „Prints ja kerjus” peategelased. Osalevad parodistidena TV3 huumorisaates „Faktuaalne kaamera”.
- Voldemar Panso nimeline preemia (mõlemale) 2010

Selle pildi allkirjaks paluvad Märt (vasakul) ja Priit Pius kirjutada

Ooper „Prints ja kerjus”

- Mark Twaini põneva noortejutustuse ainetel loodud ooper räägib kahe poisi uskumatutest seiklustest. Ühel ja samal päeval sündinud Walesi troonipärija Edward Tudor (Märt Pius) ja Londoni kerjuspoiss Tom Canty (Priit Pius) on sarnased nagu kaks tilka vett.
- Edward unistab vaheldusrikkast elust vabaduses, kus keegi teda ei käsuta, ning Tom tahaks üle kõige maailmas nautida külluslikku eluviisi, kus pole puudust maiustustest ega kuninglikust meelelahutusest.
- Nad kohtuvad juhuslikult ja vahetavad riided ning... ka elud? Karmis tegelikkuses, kus ähvardavad Londoni pimedatel tänavatel varitsevad mõrtsukad, ning lossis, kus petturite pea kohal ripub halastamatult timuka kirves, õpitakse tundma teineteise elude pahupoolt.
- Pöörased seiklused, milles kummagi poisi elu ripub

Printsi ja kerjuse lauluroolid on rasked, vennad heietasid isegi loobumismõtteid.

Kõrge hääle... tult timuka kirves, õpitakse tundma teineteise elude pahupoolt.

- Pöörased seiklused, milles kummagi poisi elu ripub sageli juuksekarva otsas, viivad Tomi ja Edwardi taas kokku. Nende saatuse otsustab küsimus, mille vastust võib teada ainult päris prints...
- Muusika lõi Priit Pajusaar, teksti kirjutas Mark Twaini jutustuse ainetel Aapo Ilves, lavastab Andres Puustusmaa.

Kasvõi Savisaar: ta lihtsalt on nii koloriitne kuju, et jääb sulle silma.

Lasnamäel, siis kolis pere elama Põltsamaale, kus kaksikud lõpetasid sealse keskkooli.

Oma kooliga on vennad üliarahul, sest maakoolid on nende sõnul toredad. „Maal on suur maja keset parki või metsa ja seal on tore sporti teha,” sõnab Märt ning lisab, et maainimesed on kah kuidagi mõnusamad.

Siiski ei meenuta nad Tallinnas elatud aega sugugi halva sõnaga. Lasnamäe küll, aga ilus lapsepõlv oli sellegipoolest. „Koolikaaslastega tiirutasime linna peal ringi, midagi hullu ega õudset ei juhtunud,” meenutab Priit.

Kaksikud ei suitseta – pole seda kunagi teinud – ja alkoholi suhtuvad ülimalt mõõdukusega. Nagu kõigesse siin ilmas. Põltsamaal sai kõvasti kooliteatrit tehtud ja laval esinetud, sealt jäi teatripisik külge. Ja nagu kaksikutel ikka – mõlemale korraga.

Laiem üldsus teab Märt ja Priit Piusi Henrik Normanni juhitud paroodiasaate „Fak-

Priit Pajusaar: kihvtid vennad!

Mis on minu mulje vendadest? Kihvt on! Kahtlemata ei laula nad nii nagu ooperilauljad, aga selle korvab nende näitlejameisterlikkus ja lavakarisma. On uskumatu mõelda, et kumbki neist ei tunne nooti, aga ometi on nad sedavõrd mahuka ja kohati keerulise muusikalise materjali selgeks

suutnud õppida. Näitlejana võib olla neil raske kogemus esitada kogu tekst lauldes. Poiste mälu on erakordne!

Tasahilju teen neil juba vahet. Näojooned on neil teataval määral erinevad. Keeruliseks läheb siis, kui nad on eraldi. Eks lavalist segadust ja sahkerdamist on proovi-

saalis ikka olnud, kui ei teadnud täpselt, kumb vend nüüd lavale astus. Nad on hästi sõbralikud, vahvad ja avatud inimesed, nendega on olnud lust koostööd teha.

Loodus on neile mõlemale väga palju andnud ja see töö, mida nad endaga teevad, on aukartust äratav.

tuaalne kaamera” kaudu. Seal avavad vennad end sootuks uue nurga alt – andekate parodistidena. Priidu loodud Mihkel Raud on täna vaat et sama kuulus kui tuntud saatejuht ja muusik ise. Samuti Edgar Savisaar, keda Priit äratuntava ehedusega matkib. Märt on pugunud saates Sven Mikseri ja Rein Langi isiksusse, et nende olemust paroodia võtmes vaatajani tuua. Isegi „Printsi ja kerjuse” proovides on nad leidnud paroodiaainest. „Olen vahel kodus mänganud, et räägin kodus sama häälega nagu ooperi lavakaaslane,” ütleb Priit. Mõnede eriti värvikate tüüpide maneerid jäävad lihtsalt külge, kui nendega pikalt koos olla. Vennad tunnistavad, et paroodia tuleb ainult siis hästi välja, kui see inimene, keda parodeerid, pakub sulle huvi. Ja seda mitte halvustavas mõttes, sest paroodia peab alati olema heatahtlik. „Kasvõi Edgar Savisaar – ta lihtsalt on niivõrd koloriitne kuju, et jääb sulle silma.

See pakub endale ka pinget, kui saad tema häälele, maneerile, kehakeelele pihta,” märgib Priit. Pihta saab ta tõesti niivõrd hästi, et kui hiljuti ühel hommikul tööle sõites autoradiost Tallinna linnapea telefonintervjuud kuulasin, arvasin kuni viimase hetkeni, et tegemist on libaintervjuuga ja rääkijaks Priit Pius. Aga sain petta – oli siiski päris Savisaar.

Koos on laval hea

Vennad Piusid ei põe üldse sellepärast, et neid laval juba mitmendat korda kaksikutena kasutatakse ja nii teatrimaailmas kui ka väljaspool seda koondnimega „vennad Piusid” kutsutakse. Kui peaks tulema veel eksituste komöödiaid või kaksikutele mõeldud tükke, siis on nad varmselt valmis need ära esitama. Nii kaua, kui publik kannatab vaadata. „Meil küll mingit piiri ees ei ole,” ütleb Märt. Kes siis peaks neid rolle mängima kui mitte meie? See ongi nišš, mida saame kaksikutena täita.” Priit

teab veel mitmeid tükke, kus kaksikud on teemas sees, ja loodab, et need kõik tehakse lähiajal neile mõeldes ära. Sest koos on lihtsalt tore laval mängida. Laval on üldse hea olla, tunnistavad mõlemad. Vennaga on tore ka seepärast, et saab öelda ausalt ja otse, kui miski ei meeldi.

„Saame anda teineteisele kõige parema tagasiside. Enamikul näitlejatel ju puudub teine pool, kes saaks asju ütelda,” möönab Märt. Kas otsustamine teinekord tülini ka viib? „Vaidlused ja nügimised on jäänud rohkem puberteedikka. Need olid sellised vendade tülid, mis on kõigil poistel. Viimasest ajast midagi sellist ei meenu.” Ja juhtumit, et mõlemale oleks hakanud meeldima üks ja seesama tüdruk, pole ka olnud? „Kummalisel kombel ei ole olnud jah!” Mine nüüd võta kinni, kumb seda täpselt ütles. **ET**

Vaata videot digilehest
LPDIGILEHT.EPL.EE